

Nr 225.

Av herrar **Ekströmer** och **Nordenson**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag med särskilda bestämmelser om uppfinningar av betydelse för rikets försvar eller folkförsörjningen m. m.

I anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 204 med förslag till lag med särskilda bestämmelser om uppfinningar av betydelse för rikets försvar eller folkförsörjning m. m. få vi anföra följande.

Enligt 8 § äger granskningsnämnden meddela förbud tills vidare mot utnyttjande av uppfinning, som bör hemlighållas. Enligt 10 § kan beslutet av Kungl. Maj:t förlängas.

Det synes kunna ifrågasättas, huruvida förbud varom nu är fråga verkligen är erforderligt ur det allmännas synpunkt. Redan enligt 5 § (och i förekommande fall enligt 7 §) är uppfinningens innehavare förbjuden att utan särskilt tillstånd av nämnden yppa uppfinningen. I den mån ett utnyttjande av uppfinningen innefattar ett yppande därav, synes därför något särskilt förbud mot utnyttjande icke erforderligt. I den mån åter utnyttjandet icke innefattar ett yppande, förefaller det obilligt mot uppfinningens innehavare att förbjuda honom att nyttja uppfinningen. Motsvarande kan anföras beträffande sådana förfaranden och anordningar, som jämlikt 15 § jämställas med uppfinningar.

Under remissbehandlingen av patentutredningens förslag framhölls från flera håll det obilliga i att förfaranden eller anordningar av teknisk natur, som icke äro att hänföra till uppfinning, skulle kunna helt exproprieras med påföljd att det företag, som drabbades av expropriationen, icke skulle äga självt i fortsättningen begagna förfarandet eller anordningen. Enligt § 15, jämförd med § 12, skall dylik total expropriation medgivas, där förfarandet eller anordningen är av särskild betydelse för rikets försvar. Dessa stadganden synas i varje fall böra uppmjukas på sådant sätt, att företag, som *utnyttjar* förfarande eller anordning varom här är fråga, icke betages rätten att även i fortsättningen göra detta. Det bör erinras, att förfarandet eller anordningen kan äga betydelse även för rent civila tillverkningar.

Såsom i motiven (sid. 35 ff.) erinras ha de föreslagna bestämmelserna om hemliga patent endast i ett mindre antal yttranden vunnit anslutning. Då det nu föreliggande förslaget ändock upptager bestämmelser om hemliga patent, synes det befogat att påyrka, att dessa bestämmelser utgå. Den uppmjukning av patentutredningens förslag, som propositionen på denna punkt innebär,

kan icke avvärja den kritik, som riktades mot patentutredningens förslag. Att märka är att den alternativa lösning, som från näringslivets sida förordats — möjlighet för staten att erhålla uppskov med patentansöknings kungörande och handlingarnas utläggande för granskning — avvisats av departementschefen endast under hänvisning till att den skulle medföra ovisshet för båda parter under en tid, som kunde bli ganska lång om lagens giltighet utsträcktes. Av yttrandena torde framgå, att den påtalade ovissheten ur näringslivets synpunkt framstår såsom en betydligt mindre olägenhet än de hemliga patenten.

Vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta sådana ändringar i Kungl. Maj:ts proposition, att ovan nämnda synpunkter vinna beaktande.

Stockholm den 21 april 1942.

Ivar Ekströmer.

Harald Nordenson.